

N:o 51.

Ank. till Riksd. Kansli den 18 April 1884, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion om särskild lag angående plågsamma försöks anställande på lefvande djur i och för vetenskapliga ändamål.

Lag-Utskottet har från Andra Kammaren emottagit en af Herr Grefve C. M. Björnstjerna afgifven, så lydande motion (N:o 72):

»Allmänheten blef, säkerligen ganska oangenämt, öfverraskad af under rättelsen, det källarevåningen i det under byggnad varande huset vid Karolinska Institutet, inredes till förvaringsrum för till vivisektioner afsedda hundar, kaniner och andra djur. Vivisektionsfrågan här i landet är således på väg att inträda i ett nytt skede.

»Vid 1881 års riksdag afläts en underdanig skrifvelse till Kongl. Maj:t, hvari anhölls, det Kongl. Maj:t täcktes »taga i öfvervägande, huruvida s. k. vivisektion bör förbjudas, eller utöfningen deraf, genom lagbestämmelser, begränsas och underkastas offentlig kontroll». Efter vederbörande myndigheters hörande, och enär dessa samtliga intygat, att vivisektioner i vårt land endast i ganska inskränkt mån och för rent vetenskapliga ändamål egde rum, förklarade Kongl. Maj:t, att Riksdagens skrifvelse icke för närvarande skulle till någon åtgärd föranleda. Mot detta Kongl. Maj:ts beslut var säkerligen då ingenting att anmärka. Nu deremot, då vår må hända främsta medicinska högskola tyckes ämna att i stor

skala grunda den fysiologiska forskningen på vivisektioner eller, med andra ord, på plågsamma försök på lefvande djur, då gestaltar sig saken helt annorlunda och påkallar Riksdagens allvarliga mellankomst för att hindra, att dessa vetenskapliga grymheter icke här må vinna samma utbredning som i vissa andra länder. Den allmänna rätts- och barmhertighetskänslan har lyckligtvis äfven der nu mera rest sig deremot, synnerligast i England. En den 11 Augusti 1876 antagen parlamentsakt innehåller hufvudsakligen följande:

1:o. Plågsamma försök på djur få endast företagas i den afsigt att genom *nya upptäckter* befordra den fysiologiska vetenskapen eller det vetande, som bidrager till räddning eller förlängning af människolifvet eller lindring i menckliga lidanden.

2:o. De måste utföras på derfor bestämda och tillåtna ställen och af personer, som hafva af inrikes stats-sekreteraren utfärdad laglig tillåtelse dertill.

3:o. Försöksdjuret måste under hela försöket vara försänkt i så fullständig dvala, att det icke kan känna plågan.

4:o. Om smärtan kan antagas fortfara efter uppvaknandet, eller om någon betydligare skada tillfogats djuret, skall det före uppvaknandet dödas.

5:o. Försöken få ej anställas såsom bihang till föreläsningar i medicinska högskolor, hospital eller universitet.

6:o. Försök få ej anställas för att förskaffa den försökande handskicklighet.

7:o. Curare får ej betraktas som lagligt bedöfningsmedel.

8:o. Plågsamma försök på hundar, kattor, hästar eller mulåsnor få ej anställas, så framt ej lagligt intyg med angifna grunder lemnats, att intet mindre djur är till försöket användbart.

9:o. Hvarje offentligt framställande af plågsamma försök på lefvande djur, *gratis* eller *mot betalning*, är förbjudet.

10:o. Hvarje öfverträdelse är belagd med böter ända till 50 pund sterling (900 kronor) och vid förbrytelsens förnyande ända till 100 pund sterling eller 3 månaders fängelse.

11:o. Undantagsvis kunna dock försök med döfvade djur få anställas till belysning af föreläsningar, om lagenligt intyg lemnas, att dessa försök äro nödvändiga för att förskaffa lärjungarne kunskaper i fysiologi eller vetenskaper, som minska *menckliga* lidanden.

12:o. Försök utan djurets döfvande, äfvensom undantag från be-

stämelsen att djuret innan uppvaknandet skall dödas, få endast då ega rum, när lagligt intyg lemnas, att ändamålet med försöket i annat fall skulle förfelas. Särskilda »inspektörer» hafva uppdrag att öfvervaka allt detta.

Jag bestrider ingalunda, att vivisektioner, verkställda af vetenskapsmän i och för bestämda vetenskapliga rön, varit och fortfarande äro till verkligt gagn för forskningen, och vill således ingalunda påyrka något förbud deremot, långt derifrån. Det är endast öfverdriften och den oberättigade nyfikenheten jag anser böra stäffas. Det är detta jag tror den engelska lagen ganska väl befordra och föreställer mig, att man med ledning deraf skulle kunna framställa ett förslag, som kunde tillfredsställa så väl vetenskapsmannens som djurvännens fordringar.

Med anledning häraf tillåter jag mig föreslå, det Riksdagen underdånigt anhåller, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för nästkommande Riksdag framlägga förslag till *Lag angående plagsamma försöksanställande på lefvande djur i och för vetenskapliga ändamål.*»

Sedan Riksdagen i skrifvelse den 9 April 1881 (N:o 32) anhållit, det täcktes Kongl. Maj:t taga i öfvervägande, huru vida s. k. vivisektion borde förbjudas eller utöfningen deraf genom lagbestämmelser begränsas och underkastas offentlig kontroll, och i ärendet ej mindre kanslern för universiteten i Upsala och Lund efter erhållen remiss inhemtat yttranden af vederbörande akademiska konsistorier och lärarekollegiet vid Karolinska mediko-kirurgiska institutet samt, med öfverlemnande deraf, afgifvit eget utlåtande, än äfven Vetenskapsakademien och direktionen för Veterinärinstitutet i Stockholm inkommit med infordrade underdåniga utlåtanden, hvarförutom från styrelsen för Svenska Djurskyddsföreningens andra afdelning inlemnats en skrift i ämnet; så har Kongl. Maj:t under den 23 Juni 1882, i betraktande af hvad i frågan blifvit anfördt, funnit någon Kongl. Maj:ts åtgärd derutinnan för närvarande icke böra vidtagas.

Motionären sjelf medgifver, att mot Kongl. Maj:ts öfvermålade beslut säkerligen vid den tid, då det meddelades, icke något var att anmärka, enär samtliga vederbörande myndigheter intygat, att vivisektioner i vårt land endast i ganska inskränkt mån och för rent vetenskapliga ändamål egde rum.

Motionären grundar derföre sitt förslag uteslutande på »underrättelsen, det källarevånningen i det under byggnad varande huset vid Karolinska Institutet inredes till förvaringsrum för till vivisektioner afsedda hundar, kaniner och andra djur», med hvilken anordning »vivisektionsfrågan här i landet vore på väg att inträda i ett nytt skede».

Enligt upplysningar, som Utskottet sig förskaffat, är emellertid förhållandet icke sådant, som motionären förmenat, eller att hela källarevånningen i nämnda hus skall inredas till dylika förvaringsrum. Endast några få sådana, hvilka vid en vetenskaplig anstalt af den art, som Karolinska mediko-kirurgiska institutet, ju alltid måste finnas, äro afsedda att i källarevånningen inrymmas.

Vid nu upplysta förhållande och med anledning af den utredning i frågan, hvilken åstadkoms i följd af Riksdagens ofvan omförmälda skrifvelse, får Utskottet, under erinran om det förslag till ökad strafflatitud i 18 kap. 16 § Strafflagen, hvilket Utskottet i sitt näst föregående utlåtande afgifvit, hemställa,

att motionen icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Stockholm den 18 April 1884.

På Lag-Utskottets vägnar:

Axel Bergström.

Reservation:

af Herrar *Magnus Jonsson* och *Folke Andersson*, under åberopande af den utaf dem mot Utskottets utlåtande N:o 50 vid innevarande riksdag afgifva reservation mot sista stycket i Utskottets motivering.

Herrar Grefve *Strömfelt* och *Berglöf* hafva begärt få här antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom Utskottet.